

ความท้าทายการพัฒนาศักยภาพในการรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ร้อยตรี กล้า สิบศรีณ¹

■ มุมมองและแนวคิด

ประเทศไทยได้รับประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลทั้งทรัพยากรที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตรวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทะเล อันนำมาซึ่งผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอย่างมหาศาล ซึ่งมีการประเมินว่า ผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทยมีมูลค่าประมาณ 24 ล้านล้านบาท ต่อปี และแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจึงมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องด้วยคุณลักษณะเฉพาะของทะเลและมหาสมุทรซึ่งมีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันโดยไม่มีพรมแดนทางกายภาพมาปิดกั้นอีกทั้งในปัจจุบันสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ได้สร้างผลกระทบโดยตรงต่อชีวิตทรัพย์สิน และกิจกรรมของประชาชนที่อยู่ในประเทศอย่างกว้างขวาง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน

การประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 เพื่อให้มีกลไกของภาครัฐในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และกำหนดให้ประเด็นการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอยู่ในแผนระดับชาติที่สำคัญด้วย

บทความนี้ผู้เขียนขอสะท้อนถึงมุมมองของความท้าทายการพัฒนาศักยภาพของประเทศไทย เพื่อการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จากประสบการณ์รับผิดชอบในการขับเคลื่อนประเด็นการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

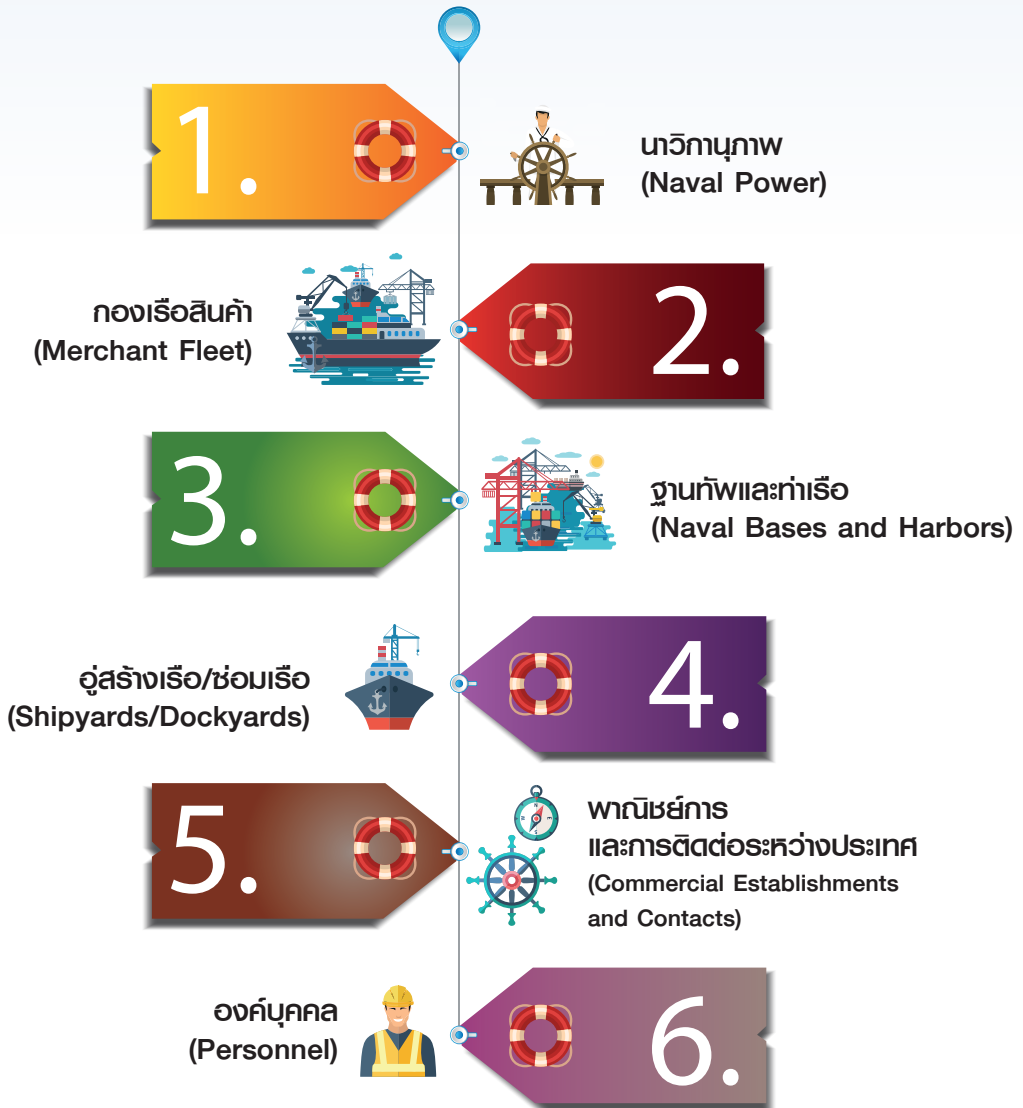
¹ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กองความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้และชนต่างวัฒนธรรม สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

2.

แนวคิดทางวิชาการ

2.1 แนวคิด “สมุทรานุภาพ (Sea Power)” กำหนดโดย พลเรือตรี อัลเฟรด เทเยอร์ มาฮาน (Rear Admiral Alfred Thayer Mahan) นำมาใช้ครั้งแรกในหนังสือ The influence of Sea Power upon History 1660 - 1973 โดยเป็นการศึกษาและวิเคราะห์ประวัติศาสตร์การก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจทางทะเลของประเทศอังกฤษ และนำมาสรุปเป็นทฤษฎีสมุทรานุภาพ

รวมถึงนำมาเปรียบเทียบถึงขีดความสามารถของสหรัฐอเมริกาในการเป็นชาติมหาอำนาจทางทะเลด้วยปัจจัยสมุทรานุภาพซึ่งมีส่วนคล้ายคลึงกับประเทศอังกฤษด้วย โดยในเนื้อหาสาระมีหลักการสำคัญว่ามหาอำนาจทางทะเลจะเหนือกว่ามหาอำนาจทางบกในเชิงภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) ต้องมีองค์ประกอบของสมุทรานุภาพ (Components of Sea power) ได้แก่

ปัจจัยที่จะเสริมสร้างหรือเกื้อกูลต่อการพัฒนาสมุททานุภาพ (Factors of Sea Power) คือ

- 01 **ทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์**
(Geographical Position)
- 02 **สภาพภูมิประเทศ**
(Physical Conformation)
- 03 **ขอบเขตของดินแดน**
(Extent of Territory)
- 04 **จำนวนประชากร**
(Numbers of Population)
- 05 **อุปนิสัยของคนในชาติ**
(National Character)
- 06 **คุณลักษณะของรัฐบาล**
(Character of the Government)

โดยองค์ประกอบและปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นนั้นมีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิดและสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างแยกกันไม่ได้ซึ่งเป็นส่วนเกื้อกูลโดยตรงที่จะทำให้ประเทศนั้น ๆ มีสมุททานุภาพที่เข้มแข็ง และเมื่อประเทศมีสมุททานุภาพที่เข้มแข็งแล้ว ก็จะทำให้ประเทศนั้น สามารถแสวงหาผลประโยชน์ต่าง ๆ จากทะเลได้ ซึ่งจะนำความเจริญมั่งคั่ง มาสู่ประเทศได้ในที่สุด

2.2 สมุทรภิบาล (Ocean Governance) เป็นแนวคิดการดำเนินการตามนโยบาย การกระทำ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับทะเลและมหาสมุทรจะเกี่ยวข้องและได้รับอิทธิพลจากผู้มีส่วนร่วมในภาคส่วนอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากภาครัฐ โดยทำให้ภาครัฐไม่ใช่ผู้มีบทบาทที่สำคัญแต่ผู้เดียวในการวางนโยบายอีกต่อไป ทั้งนี้ เพราะความซับซ้อนของประเด็นต่าง ๆ ทางทะเลและมหาสมุทรที่เป็นสมบัติร่วมไม่มีรัฐหรือชาติใดเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียวจึงเป็นผลให้มนุษย์ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างขาดสำนึก โดยถือว่าเป็นทรัพยากรดังกล่าวเป็นทรัพยากรร่วมที่ทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ต้องร่วมรับผิดชอบในการดูแลรักษา ด้วยเหตุนี้ทำให้เห็นว่ากฎเกณฑ์ในการใช้ทะเลและมหาสมุทรจะต้องดำเนินการโดยผ่านข้อตกลงระหว่างประเทศซึ่งทำให้มี

ความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาล ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่หลากหลายจากทะเลและมหาสมุทรเป็นไปในทิศทางที่ควรจะเป็นและยั่งยืน

ในปัจจุบันมีการดำเนินการตามแนวคิดดังกล่าวในรูปแบบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (United Nations Convention on Law of the Seas 1982: UNCLOS 1982) เป็นกรอบในการบริหารจัดการทางทะเลร่วมกัน และการกำหนดให้มีเป้าหมายของวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน 2030 (Sustainable Development Goals 2030: SDG 2030) โดยเฉพาะในเป้าหมายที่ 13 การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเป้าหมายที่ 14 การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล

3. การดำเนินการของภาครัฐ

3.1 การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หน่วยงานต่าง ๆ รับผิดชอบผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล จำแนกได้เป็น 3 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานป้องกันประเทศ (defence function) กลุ่มงานการบังคับใช้กฎหมายทางทะเล (law enforcement function) หรือ constabulary function) และกลุ่มงานความปลอดภัยและการบริการ (safety and service function) โดยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้มีการดำเนินการที่สำคัญ 2 ส่วน ดังนี้

3.1.1 การประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 เพื่อให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในทางนโยบายและการปฏิบัติ และแก้ไขปัญหาภัยคุกคามทางทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการของกลไกทั้งในส่วนนโยบาย คือ คณะกรรมการนโยบายการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (นปท.) และส่วนอำนวยการและปฏิบัติ คือ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) รับผิดชอบในการบูรณาการการปฏิบัติของหน่วยงานที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

3.1.2 การกำหนดประเด็นดังกล่าวไว้ในแผนระดับชาติที่สำคัญ ได้แก่

1) แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580)

ในยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

2) แผนระดับที่ 2 ได้แก่ (1) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ในประเด็นความมั่นคง ประเด็นการต่างประเทศ ประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน ประเด็นโครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล ประเด็นการท่องเที่ยว และประเด็นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม (2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ในยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน (3) แผนการปฏิรูปประเทศในแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ (4) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 - 2565) ในนโยบายที่ 6 ปกป้อง รักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล และกำหนดไว้ในแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติในเรื่องการรักษาความมั่นคงทางทะเล และในเรื่องอื่น ๆ อาทิ การพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงพื้นที่ชายแดน และการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ

3.2 แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 - 2564)

แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 - 2564) ฉบับนี้ เป็นแผนความมั่นคงเฉพาะเรื่องรองรับการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยเมื่อปี พ.ศ. 2562 มีการจัดตั้งและปรับเปลี่ยนกลไกขับเคลื่อนแผน ให้มีประสิทธิภาพและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ดังนี้

▶ คณะกรรมการนโยบายการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (นปท.) โดยมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล และมาตรการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอสภาความมั่นคงแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี ซึ่งจากเดิมได้มีคำสั่งสภาความมั่นคงแห่งชาติ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและอำนาจการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล โดยมีรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน

▶ คณะอนุกรรมการประสานแผนติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 - 2564) ซึ่งเป็นคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการประสานงานของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นกลไกหลักรับผิดชอบการขับเคลื่อนระดับ นโยบาย โดยการวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน

ประสานแผน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ (Flagship Project) และจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ทั้งนี้ ภายหลังจากพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ฯ มีผลบังคับใช้ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือ สมช. ได้ปรับปรุงกลไกการขับเคลื่อนแผนความมั่นคงฯ ภายใต้อำนาจพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ฯ โดยจัดตั้ง (1) คณะอนุกรรมการประสานแผนและติดตามผลการปฏิบัติตามแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณา กำหนด ประสานแผน และติดตามผลการปฏิบัติตาม Flagship Project และ (2) คณะอนุกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดแนวทางและประเมินผลการปฏิบัติ ซึ่งนอกจากคณะอนุกรรมการทั้ง 2 คณะมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ข้างต้นแล้ว ยังต้องรายงานผลการดำเนินการ ให้ นปท. ทราบด้วย

▶ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) โดยมี นายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการทหารเรือเป็นรองผู้อำนวยการ และมีเสนาธิการทหารเรือเป็นเลขาธิการ มีอำนาจและหน้าที่ในการวางแผนอำนวยการ ประสานงาน สั่งการ และสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมทั้งการจัดตั้งหน่วยงานย่อยของ ศรชล. ได้แก่ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลภาค (ศรชล.ภาค) และ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจังหวัด (ศรชล.จังหวัด) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่เป้าหมาย (เดิมศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจัดตั้งขึ้นโดยมติสภาความมั่นคงแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2540 ลงวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2540 ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2540 โดยให้กองทัพเรือเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบการบริหาร)

3.3 การขับเคลื่อนแผนความมั่นคงฯ สมช. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการขับเคลื่อนแผนความมั่นคงฯ โดยกำหนดแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ (Flagship Project) โดยพิจารณาสถานการณ์ด้านความมั่นคงทางทะเล และสถานการณ์ที่มีผลกระทบด้านความมั่นคงทางทะเลในวงกว้าง ซึ่งมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ โดยเป็นโครงการที่ต้องการวัดผลสัมฤทธิ์ (Outcome) สะท้อนความสำเร็จโดยพิจารณาจากโครงการที่ได้มีการบรรจุในแผนปฏิบัติการราชการของส่วนราชการ หรือเป็นโครงการที่กำหนดขึ้นใหม่จากการประชุมหารือร่วมกันของหน่วยงานรับผิดชอบหลักและรับผิดชอบร่วม ซึ่ง สมช. จะมีบทบาทในส่วนการติดตามผลการดำเนินงานรายไตรมาสผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform: eMENSCR) เพื่อสนับสนุนหรือประสานการดำเนินการที่จำเป็น รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และรายงานให้ นพท. ทราบต่อไป

ในที่นี้ขอกล่าวถึงการขับเคลื่อน Flagship Project สามารถแบ่งได้ 6 ประเภท ดังนี้ 1) โครงการเพื่อจัดตั้งและพัฒนาประสิทธิภาพของศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล 2) โครงการเพื่อพัฒนาระบบติดตามเรือในการควบคุมการจราจรทางน้ำ และความปลอดภัยทางทะเล 3) โครงการคุ้มครอง ปกป้อง รักษา พื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล 4) โครงการเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการภัยพิบัติและสาธารณภัยทางทะเล 5) โครงการเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ทางทะเล และ 6) โครงการเพื่อกำหนดพื้นที่คุ้มครองทางทะเล นอกจากนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมา สมช. ได้มอบให้ ดร.วรพล มาลสุขุม อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดตั้งองค์การจัดการความรู้ทางทะเล เพื่อนำผลการศึกษาวินิจฉัยมาประกอบการพิจารณาดำเนินการในระยะต่อไป

4 ■ มุมมองของผู้เขียนในเรื่องความท้าทายของรัฐต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ประการแรก เมื่อสถานการณ์โลกที่มีความเปลี่ยนแปลงไปทำให้ประเทศต่าง ๆ มีแนวคิดการรักษาความมั่นคงและแสวงหาความมั่งคั่งโดยใช้ประโยชน์ การคุ้มครอง และแสวงประโยชน์จากทะเลมากขึ้น อาทิ แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน (Blue Economy) แนวคิดอินโด - แปซิฟิก (Free and Open Indo - Pacific) โครงการความริเริ่มหนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ประกอบกับปัญหาที่มีแนวโน้มขยายตัวและส่งผลกระทบอย่างกว้างขวาง อาทิ การทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing: IUU Fishing) การกระทำ

อันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธ และการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทะเลของพันธกรณีระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประเทศไทยต้องปรับยุทธศาสตร์ แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ อาทิ การศึกษาแนวทางการดำเนินการตามแนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงินที่เหมาะสมกับบริบทของไทย และส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐเข้าไปมีบทบาทที่สร้างสรรค์ในการจัดทำพันธกรณีระหว่างประเทศในเรื่องทางทะเล เพื่อให้พันธกรณีเหล่านั้นสะท้อนถึงผลประโยชน์ของไทย การเปิดพื้นที่ให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นในกระบวนการจัดทำแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลและการขับเคลื่อนแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ

ประการที่สอง การให้ความสำคัญกับ

การทำงานเชิงบูรณาการในระดับนโยบายและระดับพื้นที่ของหน่วยงานภาครัฐเพื่อการบริหารจัดการความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมากขึ้น ด้วยการผนึกกำลังและใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในลักษณะประชารัฐ และหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership) โดยมีความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ภาควิชาการและภาคประชาชน โดยเฉพาะผู้นำชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนผ่านกลไกในระดับพื้นที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีภาคประชาชนเป็นองค์ประกอบด้วย อาทิ คณะกรรมการที่ปรึกษา ศรชล. และ คณะกรรมการประมงจังหวัด และในส่วนภาควิชาการซึ่งได้มีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการที่ปรึกษาและจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (อจชล.) ซึ่งมีบทบาทให้การบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเลให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งควรมีความเชื่อมโยงกับองค์ความรู้ของประชาชนที่อยู่ใกล้ชิดกับทะเลด้วย

ประการที่สาม ลักษณะประชากรไทย

หรืออุปนิสัยของคนในชาติที่นิยมประกอบอาชีพทางบกมากกว่าทางทะเล ส่งผลให้ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับทะเล ขาดทรัพยากรมนุษย์ในด้านทะเลขาดแคลนแรงงานบนเรือพาณิชย์และเรือประมง ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนากิจกรรมทางทะเลของคนไทย รวมทั้งการที่คนไทยสนใจหรือเข้าใจในเรื่องทางทะเลค่อนข้างน้อยสามารถสะท้อนให้เห็นได้จากการกำหนดนโยบาย

ในอดีตของรัฐที่ขาดการให้ความสำคัญกับการใช้และรักษาผลประโยชน์จากทะเล ซึ่งควรส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ความสำคัญของทะเล เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการดูแลรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ประการที่สี่ บทบาท ศรชล. ซึ่ง

กำหนดไว้เบื้องต้นให้มีลักษณะเป็น Coordinating Coastguards ประสานการปฏิบัติไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามความรับผิดชอบ รวมถึงให้การสนับสนุนหรือปฏิบัติการในกรณีจำเป็นเร่งด่วน อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการเข้าไปทำประโยชน์ในพื้นที่ทางทะเลเพิ่มมากขึ้นจึงมีความเสี่ยงที่กลุ่มคนบางกลุ่มเข้าหาประโยชน์ในช่องทางที่ผิดกฎหมาย รวมถึงอาจการเกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากทะเลเพิ่มมากขึ้นด้วย ดังนั้น ศรชล. จึงควรคำนึงถึงบทบาทการบังคับใช้กฎหมาย (law enforcement) เพื่อบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมากขึ้นด้วย

ประการที่ห้า ด้วยกระแสของการ

พัฒนาที่เน้นเรื่องเศรษฐกิจเป็นหลัก จะสร้างผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเล และวิถีชีวิตของชุมชนดั้งเดิมที่มีความผูกพันกับทะเลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทางทะเลตั้งแต่ระดับนโยบายลงไปถึงระดับปฏิบัติ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลในการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และชุมชนท้องถิ่นให้การยอมรับหรือสนับสนุนการพัฒนาดังกล่าวด้วย

บทสัปดาห์

การดูแลผลประโยชน์ของชาติทางทะเลนั้นมีความสำคัญการพัฒนาประเทศในภาพรวม ซึ่งได้สะท้อนผ่านตัวเลขทางเศรษฐกิจ การบริหารจัดการภาครัฐที่ได้บรรจุประเด็นดังกล่าวไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับชาติต่าง ๆ และมีการจัดตั้งกลไกดูแลผลประโยชน์ของชาติทางทะเลโดยเฉพาะ ดังนั้น หากพิจารณาตามแนวคิด “สมุทธานุภาพ (Sea Power)” ในเรื่องปัจจัยที่จะเสริมสร้างหรือเกื้อกูลต่อการพัฒนาสมุทธานุภาพแล้ว องค์ประกอบของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับปัจจัยดังกล่าวแทบทุกเรื่อง เหลือเพียงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชน จึงเป็นเรื่องที่คนไทยต้องรับรู้ ศึกษาและให้ความสำคัญกับการดูแลผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ภายใต้พลวัตของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความในหนังสือ

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2558. *แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 - 2564)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

โกสุม กมลนาวิน, พลเรือเอก. *สมุทธานุภาพ และ ประวัติการสงครามทางทะเล ตอนที่ 1 ว่าด้วย สมุทธานุภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ม.ป.ท. ,2540

เอกสารการบรรยายและรายงานที่น่าสนใจในการประชุม

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักยุทธศาสตร์ความมั่นคงกิจการชายแดนและประเทศรอบบ้าน, “เอกสารประกอบการประชุมคณะอนุกรรมการประสานแผน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 – 2564) ครั้งที่ 1/2562” ระเบียบวาระที่ 3.2 เสนอเพื่อทราบ เรื่อง ผลการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ (Flagship Project) ประจำปีงบประมาณ 2562 รองรับแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 – 2564) ณ ห้องวีดิทัศน์การ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ทำเนียบรัฐบาล, 9 กรกฎาคม 2562.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). ความมั่นคงทางทะเล (รายงานวิจัยในลักษณะ Quick Research ในประเด็นเร่งด่วนของประชาคมอาเซียนภายใต้โครงการพัฒนากฎหมายในเพื่อรองรับการทำงานด้านประชาคมอาเซียนปีงบประมาณ พ.ศ. 2559). สืบค้นจาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/ac/download/article/article_20170626115304.pdf